

Provinciale Staten

Cluster	NW	Behandeld	H.J. ter Heegde
Ons kenmerk	DOC-00525230	Telefoon	+31 6 54 35 42 81
Uw kenmerk	-	Maastricht	11 juli 2023
Bijlage(n)	1	Verzonden	19 juli 2023

Onderwerp Beantwoording schriftelijke vragen.

Van het lid : Mevrouw T. Jetten en mevrouw K. Mertens
Fractie : GroenLinks
Inzake : bescherming drinkwaterbronnen

Vraag 1

Is er in Limburg ook sprake van verslechtering van de kwaliteit van het grondwater als gevolg van gebruik van bestrijdingsmiddelen?

Antwoord

Ook in Limburg worden steeds meer verschillende bestrijdingsmiddelen of de afbraakproducten van deze middelen in het grondwater aangetroffen. Bijna overal wordt in het bovenste grondwater wel een of meerdere van deze stoffen aangetroffen in de meetpunten. Een deel van de aangetroffen concentraties is hoger dan de norm. Uit de gegevens van de meetronde 2022 blijkt dat in 62% van de 85 grondwatermeetpunten van de provincie sprake is van een overschrijding van de streefwaarde voor één of meer individuele gewasbeschermingsmiddelen of afbraakproducten. Dit percentage ligt iets hoger dan in de voorgaande meetronde, waarbij dezelfde meetpunten als in 2022 zijn bemonsterd en dezelfde meetmethode is toegepast. Wel is aan de meetronde 2022 een aantal nieuwe bestrijdingsmiddelen toegevoegd die daarvoor nog niet in de handel waren.

In de grondwatermeetpunten van WML is in 21% van de 38 meetpunten een overschrijding aangetroffen. Door bij de winningen waar dat nodig is extra zuivering toe te passen voldoet het drinkwater dat WML levert aan de wettelijke drinkwaternormen, waaronder die voor bestrijdingsmiddelen.

Vraag 2

Met welke frequentie wordt de kwaliteit van ons grondwater gemeten?

Antwoord

Conform de richtlijnen van de KRW wordt minimaal elke drie jaar de kwaliteit van het grondwater gemonitord. Sommige parameters, zoals nitraat, worden in Zuid Limburg vaker gemonitord. Provincies, waterschappen, waterleidingbedrijven en Rijkswaterstaat in het Maasstroomgebied voeren iedere drie jaar een 'Brede Screening' uit waarin de aanwezigheid van (onder andere) bestrijdingsmiddelen en andere antropogene stoffen wordt onderzocht. De eerstvolgende screening staat op de planning voor 2024.

Vraag 3

Wat was het resultaat van de laatste meting? En welke directe acties – indien nodig – volgden uit de resultaten van de metingen?

Antwoord

Zie ook het antwoord op vraag 1. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de rapportage waarin de resultaten van de meetronde 2022 uitgebreid worden toegelicht. Dit zijn voorlopig de eerste resultaten, in de loop van deze zomer wordt de definitieve oplevering verwacht. Dan zal er ook verder over gecommuniceerd worden.

De resultaten bevestigen het beeld, als reeds geduid in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027, dat de 'vergrijzing' van het grondwater doorgaat. Dat wil zeggen dat het bovenste grondwater vrijwel nergens meer echt schoon is, overal zijn menselijke invloeden merkbaar.

In de uitwerking van het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 en de uitvoering van het Limburgs Programma Landelijk Gebied zullen wij aandacht besteden aan de bestrijdingsmiddelenproblematiek. Zie hieromtrent het antwoord op vraag 7. Daarnaast blijven we deze problematiek onder de aandacht van het Rijk brengen als verantwoordelijke voor het gebruik en toelating van bestrijdingsmiddelen in Nederland.

Vraag 4

Ziet het College aanleiding om ook met aanvullende maatregelen te nemen om binnen de grondwaterbeschermingsgebieden het grondwater voor de drinkwaterproductie extra te beschermen?

Antwoord

Ja. Om invulling te geven aan de ambitie, opgenomen in het door Provinciale Staten vastgestelde Provinciaal Waterprogramma 2022-2027, om de bescherming van de bestaande drinkwaterwinningen te verbeteren onderzoeken wij op welke wijze en met welke maatregelen dit kan worden gerealiseerd. Zie ook het antwoord op vraag 7.

Vraag 5

Hoeveel agrarische bedrijven zijn er gelegen om en nabij gebieden die zijn aangewezen als grondwaterbeschermingsgebieden?

Antwoord

Voor de grondwaterkwaliteit is niet van belang hoeveel landbouwbedrijven zijn gelegen in grondwaterbeschermingsgebieden maar hoe groot het areaal landbouwgrond is relatie tot de totale oppervlakte van die gebieden. Het areaal landbouwgrond in grondwaterbeschermingsgebieden bedraagt 9.722 hectare, op een totale omvang van 17.246 hectare (56%). In de grondwaterbeschermingsgebieden zijn waterwingebieden gelegen, met een totale oppervlakte van 1.645 hectare. Daarvan is 698 hectare (42%) landbouwgrond.

Vraag 6

Is de Provincie met deze bedrijven in gesprek om te kijken hoe de ongewenste effecten van de afschaffing van derogatie tegen kan worden gegaan? Zo niet, is het College bereid hierover in overleg te treden met de sector om een aanpak te bespreken waarmee een acute achteruitgang van de toestand van het grondwater in de grondwaterbeschermingsgebieden als gevolg van het verlies van de derogatie kan worden voorkomen?

Antwoord

Het is ons bekend dat het afschaffen van de derogatie ook negatieve effecten op de water- en omgevingskwaliteit zal hebben. Deze effecten zijn afhankelijk van de wijze waarop landbouwers de nieuwe verplichtingen, die voortvloeien uit het afschaffen van de derogatie, zullen implementeren binnen hun bedrijfsvoering. Eén van de mogelijke effecten is een verschuiving in landgebruik van permanent grasland naar akkerbouw met uitspoelingsgevoelige teelten met, in het Heuvelland, een verhoogd risico op wateroverlast. Een uitgebreide beschrijving van de effecten van de afschaffing van de derogatie is te vinden in [STOWA 2023-17 Derogatie.pdf](#). Bedoelde effecten dienen naar onze mening te worden gezien in het kader van het nationale mestbeleid en de nationale mestwetgeving. Het rijk, dat hiervoor het bevoegde gezag is, werkt aan de wijzigingen van bedoeld beleid en wetgeving die nodig zijn als gevolg van het wegvallen van de derogatie. Het is daarom ook aan het rijk om participatie rond bedoelde wijzigingen te organiseren. Wij zien de regionale, gebiedsgerichte, uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) in het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG) als complementair op nationaal beleid en wetgeving. Bij deze regionale uitwerking participeren stakeholders. Bij de uitvoering van het LPLG zal overleg met individuele betrokken landbouwers nodig zijn.

Vraag 7

Bent u bereid conform het voornemen van de Provincie Gelderland te onderzoeken de noodzaak naar welke aanvullende beschermingsregels er benodigd zijn binnen de grondwaterbeschermingsgebieden als gevolg van hoge concentratie nitraatuitspoeling in het grondwater?

Antwoord

Ja. Zoals in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 is aangegeven, staat de grondwaterkwaliteit onder druk. Belangrijkste bedreigingen zijn nutriënten, bestrijdingsmiddelen en andere antropogene stoffen.

Omdat het vanwege de druk op de ruimte moeilijk is om in onze provincie een plek te vinden om een nieuwe drinkwaterwinning te beginnen is in bedoeld programma de ambitie opgenomen om de bescherming van de bestaande drinkwaterwinningen te verbeteren ('beschermen om te blijven').

Het onderzoek naar de daarvoor nodige maatregelen is reeds gestart. Wij zullen bezien welke aanvullende mogelijkheden de uitvoering van het LPLG biedt om de bescherming van de drinkwatervoorziening te verbeteren.

Vraag 8

Wordt in het LPLG – in de uitwerking van de gebiedsprocessen – tevens rekening gehouden met de vraag of en zo ja welke landbouwfuncties te combineren zijn met onze grondwaterbeschermingsgebieden? En wordt daarbij ook het vraagstuk rondom de mogelijke negatieve effecten van het verlies van derogatie meegenomen?

Antwoord

Reeds enige jaren voeren wij in het kader van een [landelijke bestuursovereenkomst](#) samen met de LLTB en WML in grondwaterbeschermingsgebieden het project Duurzaam Schoon Grondwater (DSG) uit. DSG is gericht op aanpassingen in de bedrijfsvoering (bemesting, gewaskeuze) waarmee de uitspoeling van nitraat naar het grondwater wordt verminderd. Landelijk is afgesproken om deze sectorale aanpak van nitraat in grondwaterbeschermingsgebieden in te bedden in de regionale uitvoering van het NPLG, gericht op een integrale realisatie van doelen op het vlak van water, natuur, klimaat en landbouw. Wij zullen bezien hoe dit vorm te geven in het kader van de uitvoering van het LPLG.

Gedeputeerde staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Aan Provincie Limburg
T.a.v. het college van Gedeputeerde Staten
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Maastricht, 10 mei 2023

Onderwerp: schriftelijke vragen inzake Bescherming drinkwaterbronnen

Geacht College,

De Provincie in Gelderland kondigt aan (aanvullende) maatregelen te nemen ter bescherming van het grondwater voor de drinkwaterproductie. Zie hiervoor de Statenbrief van de portefeuillehouder d.d. 18 april jl.¹ De Provincie constateert een verdere verslechtering van de toestand van het grondwater in de grondwaterbeschermingsgebieden, de afgelopen jaren. Dit komt door steeds hogere concentraties bestrijdingsmiddelen uit de landbouw, zo is de conclusie van de metingen.

Als gevolg van gewijzigde mestwetgeving (afschaffing derogatie) per 1 januari 2023, is er ook nog vrees voor een nog snellere achteruitgang van de toestand van het grondwater. De opheffing van derogatie zou immers kunnen zorgen voor onbedoelde effecten; zoals door omzetting van gras- naar bouwland. Een hectare mais levert namelijk meer eiwitarm veevoer op dan een hectare gras. Maar mais neemt minder stikstof op dan gras, met als gevolg een toename van nitraatuitspoeling naar het grondwater.

Met de laatste berichten over drinkwaterschaarste als gevolg van bijv. droogte², vragen wij ons af of wij in Limburg ons zorgen moeten maken over de toestand van óns grondwater en de effecten van onze beschermingsregels die dat aangaat.

Hierover hebben wij de volgende vragen:

1. Is er in Limburg ook sprake van verslechtering van de kwaliteit van het grondwater als gevolg van gebruik van bestrijdingsmiddelen?
2. Met welke frequentie wordt de kwaliteit van ons grondwater gemeten?
3. Wat was het resultaat van de laatste meting? En welke directe acties – indien nodig – volgden uit de resultaten van de metingen?
4. Ziet het College aanleiding om ook met aanvullende maatregelen te nemen om binnen de grondwaterbeschermingsgebieden het grondwater voor de drinkwaterproductie extra te beschermen?
5. Hoeveel agrarische bedrijven zijn er gelegen om en nabij gebieden die zijn aangewezen als grondwaterbeschermingsgebieden?

¹ https://gelderland.parlaeus.nl/user/voorstel/env=help/action=showdoc/gd=29136/PH - Aanvullende bescherming voor de grondwaterbeschermingsgebieden_PS2023-403_.pdf

² <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/5379754/spanje-water-tekort-hitte-droogte-problemen-noodtoestand#:~:text=Inwoners%20staan%20in%20de%20rij,niet%20meer%20geschikt%20voor%20consumptie.>

6. Is de Provincie met deze bedrijven in gesprek om te kijken hoe de ongewenste effecten van de afschaffing van derogatie tegen kan worden gegaan? Zo niet, is het College bereid hierover in overleg te treden met de sector om een aanpak te bespreken waarmee een acute achteruitgang van de toestand van het grondwater in de grondwaterbeschermingsgebieden als gevolg van het verlies van de derogatie kan worden voorkomen?

Toelating van bestrijdingsmiddelen ligt bij het Rijk en wordt ook op Europees niveau vastgesteld. Dit laat echter onverlet dat wij via de Drinkwaterwet de verantwoordelijkheid dragen voor de kwaliteit van het grondwater voor drinkwaterproductie. Bovendien vereist de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) dat de kwaliteit van het grondwater niet achteruit mag gaan en dat aan de normen voor onder meer bestrijdingsmiddelen uit de landbouw wordt voldaan.

7. Bent u bereid conform het voornemen van de Provincie Gelderland te onderzoeken de noodzaak naar welke aanvullende beschermingsregels er benodigd zijn binnen de grondwaterbeschermingsgebieden als gevolg van hoge concentratie nitraatuitspoeling in het grondwater?
8. Wordt in het LPLG – in de uitwerking van de gebiedsprocessen – tevens rekening gehouden met de vraag of en zo ja welke landbouwfuncties te combineren zijn met onze grondwaterbeschermingsgebieden? En wordt daarbij ook het vraagstuk rondom de mogelijke negatieve effecten van het verlies van derogatie meegenomen?

We zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet. We verzoeken u iedere vraag afzonderlijk te beantwoorden.

Thea Jetten,
Kathleen Mertens,
Statenleden GL